

► Příběhy Kožené punčochy

James Fenimore Cooper

STOPAŘ

1929

Cooper napsal celkem pět románů, v nichž vystupuje zálesák Nathaniel „Natty“ Bumppo, zvaný též Sokolí oko. Je to autorova nejslavnější postava známá rovněž pod jménem Dlouhá karabina, Lovec jelenů, ale především jako Kožená punčocha podle úzkých jelenicových kamašů, které nosil. Pentalogie je souhrnně nazývána *Příběhy Kožené punčochy* (Leatherstocking Series) a patří do ní chronologicky seřazené romány *Lovec jelenů* (The Deerslayer, 1841), *Poslední Mohykán* (The Last of the Mohicans, 1862), *Stopař* (The Pathfinder, 1840), *Průkopníci* (The Pioneers, 1823) a *Prérie* (The Prairie, 1827), kde se setkáváme s Nattym jako osmdesátiletým starcem.

Stopař vyšel u Vilímka v rámci celé série v roce 1929 v překladu Stanislava V. Klímy s ilustracemi Václava Čutty a s obálkou od Zdeňka Buriana. Cooper při líčení přírody využil svých znalostí kraje Velkých jezer, kde strávil část své námořní služby. Příběh se odehrává v roce 1759, kdy Angličané s Francouzi urputně bojují o nadvládu v tomto kraji. Odvážná dívka Mabel putuje se svým strýcem Capem k otci, seržantu Dunhamovi, a doprovází je Stopař Natty, náčelník Delawarů Čingašguk (v jiném překladu Čingačguk) a mladík Jasper Western, který se do Mabel zamiluje. Po spletitých dobrodružstvích a střetech s nepřátelskými Mingy se Mabel s doprovodem dostane k otci. Krátce nato se celá skupinka vydává na lodi po jezeru Ontario k Vojenskému ostrovu, aby zde vysadila vojáky, kteří mají vystřídat posádku na ostrově.

Na ostrov se však lstí dostanou Francouzi a jejich indiánští spojenci a oblehnou srub, v němž se ukryje Mabel. Z obležení ji opět vysvobodí Stopař spolu s Čingašgukem. Mabelin otec je v bojích smrtelně raněn, Angličané odhalí ve svých řadách zrádce Muira, ale vše nakonec dobře dopadne díky zásahu Jaspera Westerna. Ten si svou odvahou získá i srdce Mabel, jež se stane jeho ženou. V románu jsou živě

Obálka s typografií k Vilímkovu vydání z roku 1929.

vykresleny vedlejší postavy indiánů, jež sledují své vlastní zájmy, nezřetelné pro bělochy, kteří u nich obdivují sepětí s přírodou a výjimečnou odvalu, ať už je to Mohykán Čingašguk, Lučihlav (v jiném překladu ponecháno Arrowhead) či indiánka Červnová rosa.

Je Cooperovou zásluhou, že uvedl indiány do literatury a upozornil na jejich tragický osud. Zároveň však příliš zveličoval jejich ušlechtilé stránky a ovlivnil tak desítky dalších autorů včetně Gustava Aimarda, Karla Maye a mnoha dalších. Román *Stopař* byl rovněž záminkou pro americké humoristy v čele s Markem Twainem, aby parodovali nepravděpodobné přestřelky a za vlasy přitažené souboje, jež se staly pastí i pro Zdeňka Buriana. Jeho ztvárnění klíčové scény na obálce pro dramatický účinek obětovalo věrohodnost, nehledě na nereálné zpodobení postavy Stopaře.

Stopař. Praha: J. R. Vilímek, 1929.
Olej, lepenka, 50 × 40 cm, PNP.